

Det Danske Center for Menneskerettigheder
Den 7. maj 1990

Udtalelse vedrørende lovforslag nr. L 179 om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politiske partiers regnskaber

1. Ved skrivelse af 26. april 1990, j.nr. 1988-514-1, har Justitsministeriet, på foranledning af en anmodning af 24. april 1990 fra Folketingets Retsudvalg, anmodet Det Danske Center for Menneskerettigheder om en udtalelse vedrørende lovforslag nr. L 179 om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politiske partiers regnskaber. I Justitsministeriets skrivelse, som er modtaget af Centret den 30. april 1990, anmodes om, at udtalelsen forelægges den 7. dennes.

Det af Retsudvalget stillede spørgsmål lyder: »14. Vil ministeren indhente en udtalelse vedrørende lovforslaget fra Det Danske Center for Menneskerettigheder?«

Bilaget spørgsmålet var kopier af lovforslaget samt bemærkninger¹).

2. Uanset spørgsmålets brede formulering finder Centret kun at burde belyse de aspekter af lovforslaget, som er af menneskeretlig karakter eller kan siges at have nær tilknytning til fundamentale menneskeretlige principper.

3. De menneskeretlige spørgsmål, som lovforslagets to dele (individuelt samtykke til partibidrag gennem fagligt-økonomiske sammenlutninger og offentliggørelse af partiregnskaber) kan siges at give anledning til, kan grupperes i følgende menneskeretlige hensyn, som i vidt omfang skal afvejes overfor hinanden:

- borgernes formelle og reelle valgret, som her er tæt forbundet med en
- sikring af borgernes ret til information om væsentlige samfundsmæssige forhold (informationsretten), herunder om eventuelle økonomiske og andre afhængighedsforhold, som politiske partier måtte kunne siges at befinde sig i,

- beskyttelse af vælgernes negative ytringsfrihed (f.eks. retten til ikke at blive aftvunget politiske ytringer, f.eks. qua offentliggørelse af partibidrag),
- beskyttelse af borgernes privatsfære (begrænsninger i offentliggørelse af privatlivet tilhørende forhold),
- sikring af borgernes positive foreningsfrihed, her navnlig borgernes ret til at slutte sig sammen i faglige foreninger, f.eks. arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer, og disse organisationers ret til at varetage medlemmernes interesser og en,
- sikring af borgernes negative foreningsfrihed, her navnlig spørgsmålet om en ret til ikke gennem sit medlemskab af en organisation at blive påtvunget et partipolitisk standpunkt f.eks. gennem økonomiske bidrag til et eller flere politiske partier²).

De efter lovforslaget forpligtede parter er henholdsvis de fagligt-økonomiske sammenlutninger og de politiske foreningers landsorganisationer.

4. Som følge af den korte tidsramme har der kun i stærkt begrænset omfang været mulighed for at iværksætte selvstændige undersøgelser af de menneskeretlige regler og deres nærmere indhold.

Det er derfor ikke muligt her at give en udtømmende behandling af alle de menneskeretlige spørgsmål, som forslaget kan siges at give anledning til.

Centret har på denne baggrund fundet at burde samle bemærkningerne om dels offentlighedens indsigt i partiregnskaber, og dermed indblik i partiernes mulige afhængighedsforhold, dels frivilligheden med hensyn til støtte